Poštnina plačana v gotovini

Sped. in abbon. post. - II Gruppo

KATOLIŠKI GLAS

Uredništvo in uprava:
Gorica, Riva Piazzutta št. 18
Poštno ček. račun: št. 9-12410

Cena: Posamezna št. L 15
Naročnina: Mesečna L 65
Za inozemstvo: Mesečno L 100

Leto II. - Štev. 31 | Gorica - 2. avgusta 1950 - Trst | Izhaja vsako sredo

NOV PAPEŽEV POZIV ZA MIR

Sv. oče je dne 26. julija naslovil na vse škofe in na ves svet novo okrožnico za svetovni mir, ki se začenja z besedami» Summi moeroris«.

V tej okrožnici pravi med drugim: »Ker so nam na srcu najbolj svoboda, čast in prospeh vseh narodov, ne moremo drugače, kakor da vnovič pozovemo vse narode in njih vlade k resnični slogi in miru. Naj se vsi spomnijo, kaj prinaša vojna in kar smo sami že izkusili: nič drugega nego razvaline, smrt in splošno obubožanje. Z napredkom časa je tehnika iznašla in spopolnila tako smrtonosno in nečloveško orožje, da lahko uniči ne samo cele armade in cela brodovja, ne samo cela mesta, vasi in naselja, ne samo vse zaklade vere, umetnosti in kulture, temveč tudi nedolžne otroke z njihovimi materami in nebogljene starčke. Vse, kar je človeški duh lepega, dobrega in svetega ustvaril, ali skoraj vse to, nova vojna lahko uniči. Če se vojna dandanes poštenemu opazovalcu predstavlja kot nekaj tako strahotnega in smrtonosnega je pač upati, da se bodo potrudili vsi, posebno pa še vladarji narodov za odstranitev temnih in grozečih vojnih oblakov, ki danes povzročujejo strah in trepet, tako, da bo med narodi vendar enkrat zavladal pravi mir.«

V nadaljevanju okrožnice poziva papež vse škofe, naj vnovič vpeljejo javne molitve in prošnje za slogo med narodi. Vendar naj to nikakor ne zadostuje, treba je tudi dejanske pokore in zadoščevanja za neizmerne žalitve Boga v javnem, kakor v zasebnem življenju. Svetovni mir je mogoč le na podlagi Kristusovega nauka, ki mora zajeti narode v iskreni pobožnosti. Iz te poslednje resnice je tudi razvidno, kako daleč od pravega miru so oni, ki teptajo ta načela in njih nositeljico sveto katoliško cerkev.

»Jasno je tudi,« nadaljuje sv. oče, »v kakšni zmoti so oni, kateri zlobno obtožujejo apostolsko vero in katoliško cerkev, kot tiste ustanove, ki pripravljajo novo svetovno vojno. Res, da ni nikoli, niti v sedanjosti niti v preteklosti manjkalo takih, ki so si z orožjem skušali podjarmiti druge narode. Mi pa smo vedno pozivali ljudstva k pravemu miru. Cerkev si ne želi pridobiti narodov z orožjem, ampak z resnico, zato, da bi jih vzgojila za čednost in pravo družabno sožitje. Orožje naše vojske ni v mesu, temveč v božji moči.«

To so nekako v glavnih obrisih misli te nove okrožnice, ki je izšla v času, ki je izredno odločilen in nosi v sebi strah, da bi se vojni požar iz Daljnega vzhoda ne zanesel v Evropo.

Preobilokrat je že papeževa beseda v usodnem trenutku našla gluha ušesa, vendar za trdno upamo, da bodo papeževa beseda, izkušnje poslednje vojne in strah pred strahotno atomsko silo, preprečili nov svetovni požar.

OBOROŽEVALNA TEKMA

Komunistični napad na Koreji je izzval pri vseh demokracijah velik preplah. Zato je sedaj njihova glavna skrb, kako preprečiti kaj podobnega v Evropi. Izhod vidijo le eden: čim hitrejša in čim močnejša oborožitev ter čim tesnejša povezanost med sabo vseh demokracij. Zato vidimo, da so vse vlade sklenile povečati izdatke za oboroževanja in obrambo. To se je sklenilo v Italiji, Franciji, Angliji, na Nizozemskem in zlasti v ZDA. Tu so sklenili povečati izdatke za lastno obrambo za 10 milijard dolarjev. Poleg tega bodo še pohiteli s podporo članicam atlantskega pakta in jo tudi povečali.

V znamenju večjega oboroževanja in tesnejše zveze, se je sestal tudi svet atlantske zveze, ki je zboroval v Londonu. Kaj so tam sklenili, ni še točno znano, vendar se zdi gotovo, da so se pač obvezali, da pohitijo z oboroževanjem in si bodo pri tem drug drugemu pomagali. Kaj bo iz nove oboroževalne tekme prišlo, ve Bog. Do sedaj je še vedno prišlo v krajšem ali daljšem razdobju do oboroženega spopada.

POVRAT RUSIJE V OZN

Sovjetska diplomacija se je že od vseh početkov zelo rada posluževala nenadnih in nepredvidenih potez v svoji zunanji politiki. Eno takih potez je napravila tudi pretekli teden ter s tem iznenadila ves svet.

Kot znano, so se ruski delegati umaknili iz vseh odborov in pododborov pri Združenih narodih in celo iz samega Varnostnega sveta. Organizacijo Združenih narodov in vse njeno delo so popolnoma bojkotirali od januarja tega leta, ker niso hoteli ugoditi njihovi zahtevi, da bi na mesto nacionalističnega zastopnika pri Združenih narodih stopil zastopnik komunistične kitajske vlade. V mesecu avgustu bi moral Varnostnemu svetu predsedovati ravno ruski zastopnik Malik, ker je tako zahteval vrstni red. Vsi so bili prepričani, da ruskega zastopnika k sejam v mesecu avgustu ne bo, ter so že imeli pripravljen načrt, kako obiti težavo, da ostanejo brez predsednika. Nenadoma pa je Malik sporočil Trygve Liju, generalnemu tajniku Združenih narodov, da bo v avgustu prišel na seje Varnostnega sveta in jim tudi predsedoval, kot je njegova pravica. Svetovna diplomacija je ostrmela pred to novo sovjetsko potezo in se izprašuje, zakaj se je Rusija vrnila v Varnostni svet. Ugibajo marsikaj, točnega pa ne vedo nič. Vendar se zdi, da se Amerikanci ne bodo dali več izigravati lepim obljubam niti grožnjam Sovjetov, kot se je včasih dogajalo v Varnostnem svetu, ter bodo zahtevali kaj več nego lepe besede za poravnanje spornih vprašanj v svetovni politiki, zlasti za poravnanje korejskega vprašanja, če se je Rusija s tem namenom vrnila v Varnostni svet. Delne mobilizacije, ki jo je Truman ukazal, ne bo pač preklical, če bo Malik povedal nekaj pomirjevalnih fraz za propagando.

POLITIČNI TEDEN V ITALIJI

Parlament in tudi senat sta končno opravila svoje najtežje delo ter odobrila državni proračun za leto 1950-51. Debat je bilo res preveč. Zato iščejo, kako bi mogli v prihodnje ves postopek poenostaviti. Poleg tega so v glavnem odobrili tudi zakon o agrarni reformi v Južni Italiji, ki je tudi stal veliko truda in besedi. Ko so to dovršili so si poslanci in senatorji vzeli počitnice do meseca septembra, ko se bo zopet začelo zasedanje parlamenta in senata.

Stranke izkazujejo kljub pasji vročini precejšnjo delavnost. Socialkomunisti ženejo naprej svojo gonjo »za mir« ter skušajo povsod delati vladi težave. Demokristjani pa še vedno upajo, da se jim posreči doseči enotno fronto vseh strank za resnico in svobodo proti socialkomunistični propagandi.

ODPOVED KRALJA LEOPOLDA

Povratek kralja Leopolda je spravil belgijski narod v resne težave. Socialisti so ostali slej ko prej njegovi neizprosni nasprotniki ter zahtevajo njegov odstop. V deželi so izzvali vrsto protestnih stavk, demonstracij, nemirov, ki so zahtevali tudi človeških žrtev. Socialistom drže roko liberalci. Kralja pa podpira krščanska socialna stranka z vsemi svojimi močmi.

Čudna se zdi človeku prvi hip taka zagrizenost zaradi ene osebe pri eni in pri drugi strani. Toda tu ne gre toliko za osebo kralja Leopolda, temveč za ugled in oblast dveh strank in dveh narodnosti v državi. V belgijski kraljevini bivata skupaj dve narodnosti, Flamci na severu, Valonci, ki govore francoski, pa na jugu. Flamci so izrazito katoliški in verni, podobno kot Irci. Združeni so skoraj kompaktno v krščansko-socialni stranki. Valonci so versko bolj mlačni, politično pa pripadajo v veliki večini socialistični stranki, ker je med njimi največ delavcev zaradi velikih industrij na jugu države. Liberalci in komunisti ne pridejo v poštev, ker imajo le majhno število poslancev v parlamentu. Boj za Leopolda in proti Leopoldu pomeni torej v bistvu boj med socialisti in krščanskimi socialci, med Valonci in Flamci. Ta boj se je razvil okrog kralja Leopolda, ker ga imajo za izrazito katoliškega moža ter naklonjenega Flamcem. Očitajo pa mu zvezo s Hitlerjem med vojno, ker je ostal doma in ni zbežal z vlado v inozemstvo, kot bi bila njegova dolžnost.

Radi silne državne krize, nemirov in stavk se je kralj Leopold včeraj odpovedal prestolu v prid svojega sina Baldovina.

Morda bo ta korak deželo vendarle pomiril.

ANGLEŠKE ČETE ZA KOREJO

Angleški vojni minister Shinvell je naznanil v parlamentu, da se je vlada odločila poslati na Korejo večji oddelek vojske in da bo tudi angleško brodovje, ki se tamkaj nahaja prešlo v vojno stanje. Mornarji, ki so svoj rok odslužili, ne bodo odpuščeni, pač pa ima poveljujoči admiral pravico do novih odpoklicev iz domovine, da vzdrži vojno moč brodovja. Nadalje je vojni minister naznanil začetek nove oborožitve Anglije in je za to zahteval 100 milijonov šterlin. Njegove napovedi so bile z veliko navdušenostjo sprejete od celotne zbornice.

BOJI NA KOREJI

Na Koreji so pretekli teden severnokorejske čete še vedno silovito napadale in imele pri tem tudi znatne uspehe. Tako se jim je posrečilo, da so potisnile ameriške čete še bolj proti jugu in proti mestu Fusanu, ki je sedaj še edino veliko pristanišče v ameriških rokah. Mac Artur, ki je pregledoval čete na bojiščih, se je ob povratku vendarle pokazal optimista in izjavil, da je nevarnost, da bi komunistične čete pognale svoje sovražnike v morje, za sedaj odstranjena, češ da so njegove čete tako močne, da lahko branijo oporišče Fusan, dokler jim ne dospe iz domovine znatnejša pomoč.

Italijanski komunisti potujejo

Vodja italijanskih komunistov Togliatti se je napotil v Berlin, tovariša Longo in Secchia pa sta šla v Moskvo. Vsekakor to niso zabavni izleti, ampak dolžnostni obiski. V Berlinu zborujejo, v Moskvi podučujejo.

Komunistična otroška udruženja — obsojena

Sv. oficij je izdal poseben opomin v katerem opozarja, da zapadejo vsa otroška udruženja pod katerim koli naslovom, če so vodena od komunistov sankcijam, katere je izdala sv. stolica 1. julija 1949. Starši, ki otroke tam pustijo, voditelji, ki te ustanove vodijo in otroci sami ne smejo biti prepuščeni k zakramentom, ker so izobčeni.

Stoletnica newyorške nadškofije

Dne 18. julija so praznovali v New Yorku stoletnico ustanovitve newyorške nadškofije s slovesno pontifikalno mašo v stari cerkvi sv. Patricija. To cerkev so postavili irski izseljenci že leta 1709. Sploh so bili Irci že od nekdaj steber verskega življenja v Severni Ameriki, saj je še danes skoro polovica ameriških škofov irskega pokoljenja in isto velja najbrže o ameriških duhovnikih in ostalih vernikih.

PRISPEVAJTE za † L. Kemperletov sklad!

DESETA NEDELJA PO BINKOŠTIH

Iz svetega evangelija po Luku *(Lk 18, 9-14)*

Tisti čas je povedal Jezus nekaterim, ki so zaupali sami vase, da so pravični, in so druge zaničevali, to priliko: Dva človeka sta šla v tempelj molit, eden farizej in drugi cestninar. Farizej je vstopil in je sam pri sebi tako molil: ‚Bog zahvalim Te, da nisem kakor drugi ljudje: roparji, krivičniki, prešuštniki, ali tudi kakor ta cestninar; postim se dvakrat v tednu, desetino dajem od vsega, kar imam.' Cestninar pa je od daleč stal in še oči ni hotel povzdigniti proti nebu, ampak se je trkal na prsi in govoril: ‚Bog, bodi milostljiv meni grešniku!' Povem vam: Ta je šel opravičen na svoj dom, oni pa ne; zakaj vsak, kdor se povišuje, bo ponižan, in kdor se ponižuje, bo povišan.

.*.

Malo prilik je Jezus naslikal tako natančno in podrobno kot ravno priliko o farizeju in cestninarju. Slika je iz vsakdanjega življenja in smo jo čisto navajeni. Na mesto templja postavimo današnje cerkve. Ljudje prihajajo v cerkev. Zelo različni so. Prihajajo, da se spomnijo na Boga in da zmolijo očenaš v ta ali oni namen. Jezus je pokazal med njimi posebno na dva: Prvi moli v prepričanju, da ima v zakonu vso vero in pobožnost, drugi pa v grenki zavesti svoje grešnosti in nevrednosti. Prvi moli z razprostrtimi rokami, čisto tako, kakor je določala judovska postava. Ta način je pravza prav zelo lep, posebno v templju med marmornatimi stebri. Drugi se je zadaj naslonil ob steno z raztrgano obleko in raztrgano dušo. Globoko je sklonjen; trka se na prsi kakor gobavci, izobčenci, preganjanci. Morda je prilika prav zato tako silna, da se po Jezusovih besedah ne moremo več motiti o razmerju, ki nas edino spravi in združi z Bogom.

Polno nas je na svetu, gotovo več slabih kot dobrih, več slabotnih kot močnih, več na duši bolnih kot zdravih. So ljudje, ki so že davno zavrgli vero mladosti, ki ne izpolnjujejo zapovedi in predpisov. Imajo svoje čudno prepričanje ali pa so brez njega; obupali so nad Bogom in še drugim vzeli upanje. Ti ljudje grešijo, v grehih naravnost tonejo: goljufajo, kradejo, ubijajo, Boga kolnejo. Morda delajo vse to na skrivaj in jim na pogled nimaš ničesar očitati. Ne veš, ali je v njih ljubezen Marije Magdalene, velike v grehih in velike v ljubezni, ali pa je v njih zadnja iskrica kesanja ugasnila. Ne veš, ali jih bo Bog nekoč poljubil ali pokončal.

Samo eno vemo, kar je Jezus povedal: da Bog sprejme vsakega, ki se majhen in ponižen in ljubeč zruši pred njim. Čeprav samo omahne v njegove dobre roke, ko ne more ničesar več. »Jaz sem grešnik, Gospod, saj vem; ti pa si dober, usmili se me!« — Brez tega ni molitve. A dasi je morda taka molitev zadnji plamenček v duši, vendar se oni in samo oni, ki je tako molil, vrača domov v sijaju božjega odpuščanja in ljubezni.

NEDELJSKA MOLITEV

O BOG, KI SVOJO VSEMOGOČNOST RAZODEVAŠ NAJBOLJ Z ODPUŠČANJEM IN USMILJENJEM: POMNOŽI NAD NAMI SVOJE USMILJENJE, DA BOMO HITELI ZA TVOJIMI OBLJUBAMI IN BOMO DELEŽNI NEBEŠKIH DOBROT.

Koledar za prihodnji teden

6. avgusta. NEDELJA. Deseta po binkoštna. Gospodovo spremenjenje.
7. PONEDELJEK. Kajetan, spozn.
8. TOREK. Cirijak, Larg in Smaragd, mučenci.
9. SREDA. Janez Vianej, spoznavalec — arški župnik.
10. ČETRTEK. Lavrencij, mučenec.
11. PETEK. Tiburcij.
12. SOBOTA. Klara, devica.

SVETO LETO

Sv. oče je odšel sicer v svoje letno bivališče Castel Gandolfo, a prihaja v Rim vseeno dvakrat na teden, ob sredah in sobotah k splošnim sprejemom za svetoletne romarje v baziliki sv. Petra. Le oni, ki zaprosijo za zasebne avdience, morajo za njim v njegovo poletno rezidenco.

Romarjev pa ne prihaja nič manj kot v prejšnjih mesecih. Šole so se končale in zato izrabljajo učitelji in dijaki ta čas počitnic za romanje. Mladina prevladuje sedaj ob Petrovem grobu, zato so tudi ti skupni sprejemi mladinsko živahni. Razna udruženja prinašajo s seboj svoje zastave, in zgodi se, da včasih sv. očetu kliče pozdrav tisočero mladih grl in mu maha v čast cel gozd bander in neštevilno rok. Seveda ne manjka pri mladini tudi petja. Preteklo soboto so na enem koncu bazilike pele francoske Marijine družbe svojo himno: Chez nous, na drugem so Belgijci dvignili svoje glasove v pesmi: La Belgique a Marie, v tretji ladiji je pa 800 mladinskih romarjev iz Nemčije prepevalo svoj: Grosser Got wir loben Dich.

Iz Italije je bilo pri tem sprejemu 18 romarskih skupin, iz Francije 25, iz Belgije 9, (zelo številni ona belgijskega narodnega patronata z 1750 in ona belgijske dekliške katoliške akcije z 1250 romaricami), iz Nizozemske je prišel ženski klasični licej, iz Anglije dijaki treh šol, iz Škotskega dve skupini, iz Malte romarji iz škofije Gozo, iz Združenih držav severne Amerike 6 škofijskih romanj in ena skupina vojakov z oficirji, iz Nemčije in Avstrije tri škofijska romanja in eno mladinsko iz Bavarskega, iz Grčije je prišla skupina mladih skavtov pa še prekomorske skupine iz Rio de Janeiro, Kube in Kolumbije.

Med vso to veselo množico mladih romarjev pa sta bili tudi dve mali skupinici, ki nista kazali onega mladinskega razpoloženja. Na njih obrazih je bil viden znak domotožja in žalosti. To so bili Poljaki, 250 po številu, ki so se zbrali iz Francije, Belgije in Nizozemske, ter še manjša skupina Romunov, ki so se sešli v Rimu iz vseh kotov Evrope. Begunci. Begunci. Oboji so preživeli strašno žaloigro vojne in jim je danes v delež grenek kruh brezdomcev. V njih domovini pa divja Antikrist in kolje čredo Gospodovo, ki strašno trpi zaradi svoje zvestobe do Kristusa in njegove Cerkve. To Cerkev so zastopali ti trpeči romarji. Čutili so potrebo molitve, priprošnje in zadoščevanja za vse njih doma trpeče brate. Molitev svetega leta, ki se v njih domovini ne sme glasiti, so oni molili v poljskem in romunskem jeziku ob grobu sv. Petra. V vatikanski baziliki so imeli slovesno službo božjo v romunskem vzhodnem obredu, ki rabi še vedno staroslovenščino kot bogoslužni jezik, in ki je tako ganljiva prav zaradi njih liturgičnega petja. Ti zastopniki trpeče — vojskujoče se Cerkve so poklonili sv. očetu lesen križ. Naredila sta ga pred dobrim letom dva jetnika v Vacaresti, v isti ječi, kjer je pred kratkim umrl prvi romunski katoliški škof Basil Alftenie in kjer trpe sam Bog ve koliki duhovniki samo zato, ker niso hoteli odpasti od katoliške vere.

Dasi je Romunska izgnala zadnjega zastopnika kat. cerkve, O' Hara, in njegove pomočnike - duhovnike iz države, dasi je pretrgala vse vezi z Rimom, kot središčem krščanstva — dasi je v Poljski vedno strupenejši režim proti sv. Cerkvi — imamo trdno zaupanje v božjo pomoč in v kri mučencev, ki je bila in ostane seme za novi boljši rod vernikov tudi v od komunizma zasužnjenih zemljah.

Naj naši in tržaški romarji septembru vsaj skromno zastopajo tudi našo zasužnjeno domovino v središču krščanstva, tem bolj goreče pa naj molijo k sv. Petru za spreobrnjenje naših odpadnikov tamkaj, da se vrnejo v Očetovo hišo in da zavlada mir in verska ter socialna pravičnost tudi med našimi brati onkraj meje.

KRONANJE M. B. V BARNASU

Dne 13. avgusta bo velik praznik za vse beneške Slovence. Videmski nadškof bo kronal kip M. B. - Dobrodošli vsi goriški romarji!

Potomec preganjalcev — semeniščnik

Mihael Togukova, potomec vladarske družine Togukova, ki je vladala na Japonskem od 1603. do 1867. leta, je vstopil v katoliško semenišče v Kioto. Predniki te družine so bili povzročitelji znanega preganjanja japonskih katoličanov v 17. stoletju. Takrat je bilo na Japonskem čez dve sto tisoč katoličanov, ki so imeli okoli 250 cerkva in zelo razvito versko življenje. Toda grozovito preganjanje, kot jih je le malo v zgodovini človeštva, je uničilo vse delo sv. Frančiška Ksaverija in njegovih naslednikov. Cerkve so razdejali, duhovnike izgnali iz dežele, oziroma jih obsodili na smrt ter prepovedali katoliško vero pod smrtno kaznijo. Leta 1643. je umrl poslednji duhovnik na Japonskem. Šele 200 let pozneje so smeli priti prvi misijonarji na Japonsko. Našli so nekaj sledov nekdanjega krščanstva, to je še kakih 2500 ljudi, ki so vedeli nekaj o krščanski veri, molili zdravomarijo ter peli Marijine pesmi.

Če bi ne bilo tega dvestoletnega preganjanja na Japonskem, bi bila ta dežela najbrže postala krščanska in zgodovina nadarjenega japonskega naroda in s tem tudi zgodovina vsega Daljnega Vzhoda bi se bila vse drugače razvijala. — Nekateri sorodniki zgoraj imenovanega semeniščnika so izjavili, da so na tega člana svojega rodu bolj ponosni kot na vse prejšnje člane kraljevske rodbine Tokugava, ki so vladali na Japonskem.

SV. KOLUMBAN

Pod predsedstvom predsednika francoske republike Vincenca Auriola so se vršile te dni v zgodovinski opatiji v Luxeuilu velike slovesnosti na čast sv. Kolumbanu, ki je pred 1400 leti začel svoje plodonosno delo pokristjanjevanja Frankov in Alemanov in ki je ustanovil gori omenjeno opatijo. Obenem je ustanovil samostan Bobbio v Italiji. Po njegovi smrti (615) je nadaljeval njegovo delo sv. Gal, ki je ustanovil svetovnoznani samostan Sankt Gallen v Švici.

Sv. Kolumban je bil sin malega, toda junaškega in globoko vernega irskega naroda; zato je razumljivo, da so se imenovanih slovesnosti v Luxeuilu udeležili poleg francoskih odposlancev tudi odposlanci irskega naroda, med njimi sam predsednik irske republike Costello.

STALINOVI OTROCI

(Nadaljevanje)

PIONIRČKI

Nadalje sem videl posebno sobo, namenjeno mladim pionirčkom, h katerim pripadajo dejansko vsi ruski otroci od devetih do štirinajstih let. V tej sobi je ležal na mizi sovjetski mladinski list »Pionirska Pravda«, poleg njega pa še izvod »Komsomolske Pravde«. To je list za dijaško in delavsko mladino, ki izhaja v več kot pol milijona izvodov. Na steni je visel stenski časopis šolske pionirske organizacije, v katerem se pionirji zahvaljujejo Stalinu za to in ono.

Šola je imela celodnevni pouk. Dopoldne so hodili starejši otroci k pouku, ki je trajal od 8.30 do 12.30 popoldne pa so imeli šolo mlajši in sicer od dveh do šestih. V sovjetskih šolah naletite pogosto na dvojni urnik zaradi pomanjkanja prostorov, čeprav zidajo sedaj več novih poslopij. Ker je pouk skrčen, imajo pa učenci več domačih nalog. Po šoli je poskrbljeno za razne igre in otroške zabave.

NAČIN POUKA

Do tu je razlika v primeri z našimi šolami le zunanja. Pač pa je prepad mnogo večji v miselnosti, s katero je prežet sovjetski vzgojni sistem. Partijska ideologija je vpletena v vso učno snov. Otrok se najprej nauči, kakšne so njegove dolžnosti do sovjetske države, ki naj bi bila »najbolj demokratična na svetu«. In nauči se, da bodo on in njegovi sovrstniki graditelji bodoče popolne komunistične družbe.

Zgodovina in zemljepis poučujejo na tako imenovani »demokratični osnovi«. Tako na primer razlagajo otrokom, da so Albanija, Poljska, Romunija in Bolgarija demokratične države in da so njihovi narodi prijatelji Sovjetske zveze, v Jugoslaviji pa da vlada tolpa izdajalcev, ki so se prodali zahodnim »imperialistom«. Ruskim otrokom vbijajo v glavo, da so prav ti imperialisti največji sovražniki Sovjetov in da so Združene države na čelu tega tabora. Razlagajo jim, da je vse, kar je boljšega sovjetskega porekla, in da so vsi važnejše iznajdbe od leta 1300 dalje plod ruskega duha, a da so jih drugi narodi ukradli in si jih prilastili. Da otroke o tem prepričajo, je poskrbljeno v sovjetskih šolskih knjigah. Tako radia ni izumil Marconi, pač pa Rus Popov. Oče lokomotive ni Anglež Stephenson, ampak dva ruska tlačana. Nadalje je znano, kot trdijo sovjetski učbeniki, da je penicilin odkril neki Rus okoli leta 1870, to je pol stoletja prej kot angleški strokovnjak Fleming. Prvi letalo je izdelal Možajski, Čolkovski pa je pionir motorja na reakcijski pogon itd. Nadalje so ruski raziskovalci in mornarji odkrili večino sveta, medtem ko možje, kot Marko Polo ali kapitan Cook, ne pridejo več v poštev v sovjetskih šolah.

Zato je potrebno, da učitelji pozorno zasledujejo razvoj. Šolske knjige hitro zastarajo, le moskovski radio in zadnja številka »Pravde« se nikdar ne zmotita. Ni obvezno, da bi morali biti vsi učitelji vpisani v partijo, in ni mi znano, da bi glede tega nanje pritiskali. Pač pa ne smemo pri tem pozabiti, da predstavljajo člani komunistične partije v Sovjetski zvezi skromno manjšino. Jih je komaj šest milijonov v primeri z 200 milijoni prebivalcev. Seveda pa je obvezno, da se učitelji popolnoma podredijo načelom, ki jih določa partija.

RAZMERJE POUKA DO VERE

Poglejmo na primer kako je z vero. Kakšno stališče je zavzela partija v tem oziru, je vsem znano. Sovjetska vlada je trdno odločena, da izruje iz otroških misli slehernega sled »vraž« in namesto njih da otroku tako imenovani marksistično-leninistični materialistični in znanstveni pogled na svet. Tako se zgodi včasih, da doživi otrok, katerega starši so še verni in ga vzgajajo v verskem duhu, notranji spor. O tej stvari sem govoril z ravnateljem neke moderne deške šole v Moskvi. »Predvsem«, mi je odvrnil ravnatelj, »v šolah ne razširjamo brezbožtva kot takega. Tudi ni potreba. Razlagamo naravne zakone o razvoju sveta in na znanstveni osnovi pojasnjujemo pojave v vesoljstvu. V višjih razredih se otroci učijo Darwinove teorije. Seveda se primeri, da pridejo otroci, katerih starši hodijo v cerkev, k nam in nas sprašujejo o tem in onem. Potrpežljivo in jasno jim razložimo, kako je verovanje v bajke z znanstvenega stališča nemogoče, in to jih običajno zadovolji. Vrnejo se domov in pripovedujejo staršem«. Nisem se mogel vzdržati in sem ga vprašal, če se kdaj zgodi, da otroci spreobrnejo starše. Ravnatelj se je nasmehnil in suho odvrnil: »Videl sem take primere,« nato pa je hitro prešel na drug pogovor.

PATRIOTIZEM

Takemu pojmovanju se pridružuje v popolnem skladu tudi nova ver-

sovjetskega patriotizma. V zadnjih letih so komunisti skušali z ogromnimi napori ustvariti med Rusi pravo narodno zavest in jih prepričati, da je njihovo življenje mnogo boljše, kot pa so razmere v tako imenovanem »meščanskem« svetu, ki je kapitalističen in že v razkroju. Vse to se seveda zrcali tudi v šoli. Ko sem obiskal deklijško šolo, o kateri sem preje govoril, sem spregovoril nekaj besed z ravnateljico. Bila je žena 40 let, preprosto oblečena in ne brez humorističnega duha, če bi jo sodil po očeh. Ni imela takega nastopa kot običajno ravnateljica in je očitno zelo ljubila otroke. Vprašal sem jo, če je pouk sovjetskega patriotizma posebna učna snov. »Ne,« mi je odvrnila, »v našem učnem načrtu ni to poseben predmet, pač pa je patriotizem vpleten v vso učno snov.«

Po sovjetskih podatkih obiskuje osnovne šole, tehnične zavode in gimnazije 34 milijonov otrok. Pouk je brezplačen in obvezen do 7 razreda, to se pravi do 14 ali 15 leta. Telesne kazni so strogo prepovedane v vseh sovjetskih šolah. 34 milijonov študentov: bodoči sovjetski državljani. Če se bo v prihodnjih letih Sovjetska zveza še bolj zaprla vase in potegnila še tesneje svojo železno zaveso, se ne bomo mnogo čudili, ako tam vzraste nov rod, ki zunanjega sveta ne bo čisto nič poznal. Današnji ruski študentje so res Stalinovi otroci.

Frontaška mladina v Sovodnjah

V nedeljo 30. julija je Titova fronta priredila na športnem igrišču v Sovodnjah tako zvani praznik slovenske mladine v Italiji, ki so se ga po poročilih frontaških listov udeležili tudi zastopniki beneških in tržaških Slovencev. Manjkali so torej zastopniki Koroščev, znamenje, da Titova zvezda na Koroškem zahaja, če ni že zašla. Mladinski dan je bil posvečen predvsem športu in zvečer zabavi ter plesu. Zopet se je pokazalo, da Titove lire, ki z njimi plačuje vse tukajšnje frontaško politično in kulturno delo, naši mladini na žalost še vedno prijetno dišijo, čeprav ve, koliko slovenske krvi in solza se jih drži. Uspeh sicer ni bil tak, kot se po časopisih širokoustijo, vendar je pokazal, da je preveč naše mladine frontaško usmerjene, ki se ali iz koristoljubja ali iz nepremišljenosti še vedno pusti voditi za nos. Mladina, kdaj boš spregledala? Ali ne veš, da kar ti komunist ponuja, je vse zastrupljeno?

Burna seja obč. sveta v Gorici

V torek dne 25. julija so prišle na vrsto interpelacije svetovalca Bratuža zaradi državljanstva in opcije in o izjavah sen. Tessitorija, o slov. manjšini v dolini Nadiže. Župan je na dolgo dokazoval upravičenost dosedanjega postopanja, svetovalec Bratuž pa ga je pobijal. Ko je pa prišla na vrsto zadeva senatorja Tessitorija in je svetovalec Bratuž tolmačil svoje stališče, je med italijanskimi svetovalci, katerim se je pridružila nalašč zato izbrana publika, nastal tak direndaj — krik in vik, zmerjanje in grožnje, da je župan moral sejo trenutno prekiniti. Mi to postopanje večine obsojamo. Naj se zavedajo, da svojega prepričanja nikomur s krikom in vikom ne morejo vsiliti.

KULTURA

NOVA KNJIGA

Ferry Bükvič: BREZDOMCI

V Avstriji je letos izšel roman, ki ga je napisal prekmurski pisatelj Ferry Bükvič; naslov romanu je »Brezdomci«. Nova knjiga se pridružuje onim, ki opisujejo dožvetja našega naroda med zadnjo vojno in ki so vedno bolj številne. Novost knjige je predvsem v tem, da v njej najdemo naslikano življenje novega dela slovenske domovine, ki ga v dosedanjih sličnih knjigah nismo še našli, namreč življenje v Prekmurju. Ta košček slovenske zemlje je bil odrezan med vojno od ostale Slovenije ter je zopet prišel pod Ogrsko, ki je to ozemlje imela v posesti že do leta 1918. S tega vidika je Bükvičevo delo zanimivo, ker nam izpričuje, da je velika borba zoper komunizem in zoper okupatorja zajela tudi ta košček slovenskega naroda. Druga dobra lastnost knjige je veliki optimizem, ki jo preveva, kljub krutimi usodi, ki jo glavni junaki. Mate in njegovi prijatelji, doživijo, ko morajo po končanih bojih in prestanem trpljenju v emigracijo kot vojni zločinci, izdani, osramočeni, osovraženi od vsega sveta, da rešijo vsaj življenje. V svojem idealizmu so se borili najprej za socialni blagor ljudstva in pozneje za njegovo svobodo skupaj z onimi, o katerih so mislili, da imajo iste ideale, s komunisti. Ko so pa spregledali komunistično zlobo in zahrbtne namene, so se uprli in so hoteli voditi neodvisno borbo za resnično svobodo in pravi blagor ljudstva; toda prevarani in izdani po svojih nekdanjih zaveznikih so po večini popadali pod kroglami madžarskih orožnikov ali pogrnili po ječah. Preostali so se s sramoto narodnih zločincev morali umakniti iz domovine. Kljub temu je v knjigi polno optimizma. Njegov nosilec Mate, glavni junak vsega romana, vedno upa, ne klone pod težkimi udarci, veruje v zmago pravice in resnice.

Vendar so me pri branju motili nekateri pisateljevi nazori, ki se s krščansko etiko čisto nič ne ujemajo. Tako n. pr. razna ljubimkanja, ki se zdijo pisatelju nekaj povsem naravnega. Celo prešuštvovanje se zdi pisatelju lepo, če izvira iz ljubezni. Keslerica n. pr. po težkem zakonolomstvu umre mirno kot nedolžni angel, proseč svojega ljubimca Mateja: »Še enkrat me poljubi v slovo.« Ta moralna indiferentnost v presojanju spolnega življenja, ki je tako razširjena v sodobnem svetu, je gotovo najtežji očitek tej knjigi z moralnega stališča.

Mladinsko leposlovje v Franciji

Francoska vlada je sprejela zakon, ki določa, kakšno ne sme biti mladinsko leposlovje. V knjigah — tako je rečeno — ne sme biti nobena slika, besedilo ali le odlomek, napis ali karkoli drugega, kar prikazuje v lepi luči rop, laž, surovost, sovraštvo, tatvino, lenobo ali kakršen koli drug prestopek ali zločin.

Železna zavesa tudi za radio

Nek Odbor gospodarskega in socialnega sveta Združenih narodov je sprejel resolucijo, ki obsoja motenje mednarodnih radijskih oddaj.

Resolucija omenja, da nekatere države namerno motijo radijske oddaje, ki prihajajo izven njihovega ozemlja in obsoja tak postopek, ker zanikuje pravico, ki jo imajo vsi ljudje, da so popolnoma obveščeni o vseh novicah, nazorih in idejah, ne glede na meje.

„Katoliški glas" v vsako slovensko družino!

GOSPODARSTVO

Kmečka opravila v avgustu

DAVKI zapadejo v dneh od 10. do 18. t. m. Plačaj jih!

NA DOMU: Boj sitnemu mrčesu, predvsem muham, komarjem, ščurkom, bolham, stenicam, pa tudi moljem, tudi pri shranjeni zimski obleki. DDT!

V SHRAMBO prihaja vedno več pridelkov. Ker si se že trudil, da si jih pridelal pazi, da jih boš imel tako shranjene, da ne bodo trpeli od mrčesa. Kar je zrnatega, ohraniš z Geigy 33 (je neke vrste DDT), prostor pa razkuži tudi z DDT, najbolje z razpršenjem tekočine. Za 100 kg zrnja rabiš 100 gramov Geigy.

V HLEVU velja vse to, kar smo svetovali za prejšnji mesec. Uničuj muhe itd. DDT! — Boš imel dovolj krme. Sena je bilo, a druga košnja je odpovedala zaradi suše. Vsej koruzo za krmo, pa tudi deteljo inkarnatko, ki ti bo dala spomladi obilno tečne krme, njivo pa pustila že pravočasno prosto za setev koruze.

V KLETI naj bo prazna posoda oprana, osušena, zažveplana in zabita. Pazi, da se še morebitni ostanek vina ne skisa: polna posoda, če pa to ni mogoče, potem deni v vino razkuževalni pripomoček. — Krompir, posebno pa žarka — žaltava slanina ne spada v klet.

NA VRTU: pletev in zalivanje! Seješ pa lahko še marsikaj: radič - solatnik lahko seješ še tudi prihodnji mesec, sedaj pa še vrtni korenček. Ta mesec je najugodnejši za setev vrzotinov ali zgodnjega glavnatega zelja: priporočljive vrste so zgodnji Ekspres, malo poznejši Etampes in nekoliko poznejši, zato pa debelejši »volovsko srce«. Ta mesec sejemo tudi motovilec (ardelut) še vedno rumeno in zeleno endivijo. Ni prepozno za cikorijo in koromač. Lahko seješ tudi poletno čebulo, katero boš novembra presadil na stalno mesto. — zadnji čas je za presajanje brokolov in jesenske cvetače (karfijola). — Zimsko solato sej septembra.

V SADOVNJAKU obiramo, kar pač dozori: Za obiranje uporabljaj primerno lestev in če le mogoče ne stopaj na drevo. Če pa že moraš na drevo, potem imej na nogah copate, na noben način okovanih čevljev. Posebno za mlado drevo je to važno. — Poberi vse sadje, ki pade z drevesa. Iz boljšega napravi sušje, ki ti v zimskih mesecih prav pride. Slabejše daj prašičem, a najbolje bi bilo, da bi ga skuhal, ker bi na ta način gotovo zamoril vsako mrčesjo zalego, ki se bi morebiti nahajala v sadju: ne meči gnilega sadja na gnojišče, temveč v ogenj. — Ta mesec imaš še čas za cepljenje mladega drevja v speče oko. Ne zamudi! V drugi polovici meseca bi znalo biti prepozno. — Si razčistil in uravnal krone mlademu sadnemu drevju? Je sicer pozno, a bolje je, da sedaj to napraviš kot nikoli. Isto velja za odstranitev vejic, ki bi odraščene bile v napotje.

V VINOGRADU so dela v glavnem končana. A vendar pazi, da ne bo pod trtami plevela. V prvi polovici meseca bi bilo na mestu še prašenje popolnoma nezrelih grozdov z arzenatom proti kiseljaku, ozroma grozdnemu črvu — Mlade, predvsem letos vsajene trte boš moral še škropiti z raztopino modre galice. — Si cepil vse one trte, ki si jih imel v namenu? Prav v prvih dneh avgusta bi lahko še kaj dokončal. V ostalem pa prosimo božjega blagoslova, saj smo se trudili in pridno delali.

NA NJIVI je krompir izkopan, repa vsejana ,ajda bo kmalu cvela, inkarnatko bomo sedaj vsejali, činkvantin smo oplelj. E, ni vse tako, ker je suša mnogo škodila. Po dežju bo cela narava na novo oživela in pohitela, za kar je zastala zaradi suše. A mnogo je škode. — Vso krmsko peso in vse vrzote posadi po njivah. — Preglej koruzo! Odstraniti moraš vso jalovo, brez storža. Taka ne bi smela niti cvesti, ker se jalovost podeduje. Odstrani tudi vso snetljivo koruzo, onih črnih gob pa ne meči na gnoj, še manj pa jih smeš puščati kar na njivi: sežgati jih je treba. — Krmski pesi, činkvantinu in zelju bi gnojnica še koristila. — Koruzi na njivi lahko odstraniš prav spodnje liste, najspodnejše 3 ali 4, če so že malo porumeneli. Drugače pa ne. Na noben način ne moreš odstraniti listov tik izpod storža ali nad storžem.

NA SENOŽETI bi bila otava, če ne bi bilo suše. Pa bo po dežju le še precej zrastlo. Obupovati se nikdar ne sme.

Jalovost živine na Krasu

Prefektura sporoča, da se vrši zdravljenje jalovosti na državne stroške, če se je jalovost pojavila 6 mesecev po skoku. Za Kras se to vrši v Doberdobu št. 14 vsak četrtek od 9 do 10 ure od 10. avgusta dalje.

Državni odkup žita

Prefektura sporoča, da smejo vsi pridelovalci žita to leto oddati 50% več žita nego v preteklem letu. Kdor letos prvič oddaje žito državi, sme dati 60% svojega pridelka.

BOŠTJAN FRANKO:

Zadnji dnevi velikega mučenika

POVEST IZ MISIJONSKEGA DELOVANJA V SEVERNI AMERIKI

10. ČAROVNI ŠOTOR

Huangov nepričakovani povratek je ves Andagaron postavil na glavo. Povsod so stale razburjene skupine; zdelo se je neverjetno, da bi bil Irokez podrl glavarja. Oglašal se je klic po maščevanju nad kačjo zalego. Najprvo pa je bilo treba vse poskusiti, da se reši Huangovo življenje. »Črna suknja naj mu streže,« so rekli nekateri.

»Ne,« so branili drugi, »beli mož bi ga umoril. Saj imamo Tonneranouta.«

»Črna suknja pozna umetnosti vseh zdravnikov,« so dejale ženske.

»On ne ve, česa potrebuje rdeči mož,« so zopet ugovarjali drugi. »Tonneranout pozna zelišča naših gozdov.«

»Ravnokar je pregnal smrtnega angela iz koče,« je pristavil mlad vedež. »Rana ni smrtna, je rekel Tonneranout. Če pojde beli medved v severno lovišče, bo tega kriva črna suknja.«

»Dobro si govoril, brat,« je zakričala vsa truma.

»Huango bo živel,« je šlo od ust do ust in kmalu so se stari svetovalci rodu zedinili, da naj zbrani vedeži priredijo zvečer veliko vedeževanje, da spoznajo zlo čarovnijo.

Tonneranout si je zadovoljno mel roke. Vedel je, da bo Beli medved še pred polnočjo podlegel hudemu strupu, ki ga mu je dal med vodnimi kapljami. Sedaj bosta občutila ujetnika njegovo irokeško maščevanje. Zato je mirno pustil misijonarja pri bolniku; bo še bolj verjetno, da je bledoličnik povzročil glavarjevo smrt.

Ondessonk in Timanko si nista skrivala niti za trenutek, da je njun položaj postal resen. Huronec je šel ponovno iz glavarjeve koče v misijonarjevo, navidezno po kako stvar, v resnici pa, da bi odstranil vsakršno sumnjo. Patrova koča je ležala ob robu vasi, zato je hotel iz nje oditi na sestanek s Chionatom.

Misijonar se pa ni ganil od Huangove bolniške postelje. Glavar je junaško prenašal strašne bolečine; bilo mu je veliko veselje, če mu je beli mož govoril o Velikem krščanskemu Duhu, o križanem Bogu, o blaženem posmrtnem življenju v nebesih. Samo tu in tam je zašepetal: »Jezik črne suknje govori resnico; isto je pripovedoval Stari orel malemu Huangu, kadar sta sedela pod šumečimi drevesi ali hodila ob deročem Mohawku.« Ali pa je vprašal: »Krščanski Bog je torej tudi za Irokeze umrl? Njegovo kraljestvo je odprto tudi rdečim možem?«

Kadar je duhovnik utihnil, je glavar zaprosil: »Oče molitve, odpri moje uho besedam Velikega duha, ki so v tvojih ustih.«

Pater mu je rad ustregel. Že je resno premišljeval, ali sme tvegati to noč rešilni poskus. Ali ne zahteva dolžnost od njega, misijonarja, ki je prišel izpreobračat pogane, da ostane in reši glavarjevo dušo? Ali ga ne naganja samo mevžast strah pred smrtjo k nočnemu drznemu dejanju? Gotovo, Timanko mora izrabiti priložnost in se rešiti; njega ne zadržuje nobena dolžnost. Toda oče molitve? Vedno jasnejša se mu je dozdevala želja neba, naj ostane pri Huangu. Glavarjeva izpreobrnitev postane lahko odločilnega pomena za razširjenje vere med zakletimi sovražniki krščanstva. Iskal je pripraven trenutek, da bi razodel Timanku svoj sklep in ga pregovoril, naj sam pobegne. Toda nenadoma je misijonar opazil, da so se bolnikove poteze vidno spremenile. Govor je postal težak, huda mrzlica je stresala truplo; nastopila je zunanja slabost. V glavo mu je šinila misel: »Tonneranout je zastrupil Belega medveda. Strašno se maščuje.«

Sklonil se je nad Huangom, nežno privzdignil njegovo glavo in mu ohladil pekoče ustnice.

»Smrtni ptič kroži nad glavo Belega medveda,« je rekel bolnik in pogledal misijonarju v oči.

»Veliki glavar se ga ne boji,« je odgovoril pater. »Ali ve Huango, da mu oče molitve lahko podeli posebno moč?«

»Meni, rdečemu možu?«

»Da, mojemu bratu Huangu. Ali veruje v Velikega duha? Ali veruje v krščanskega Boga, ki je umrl na križu? Ali hoče tega Boga ljubiti?«

Huango je prikimal; jezik je še komaj zajecljal besedico in oči so se zapirale k globokemu spanju.

Misijonar je jenjal. Zunaj je polagoma nastopala noč. Temni oblaki so se zbirali na nebu. Včasih je viharni veter dvignil prah s cest in ga vrtel visoko v zrak. Daljno grmenje je javljalo, da se bliža nevihta.

Timanko je stopil pred kočo. Okoli nobenega človeka. Neopažen je smuknil v misijonarjevo kočo in poslušal. Vaški prebivalci so se najbrž zbral blizu glavnih vrat. Ali so imeli važen posvet? Ali so čakali na

DOPISI

Stupica v Benečiji

Stupica je najmanjša vas nadiške doline, skrita v kotlini ob Nadiži med Voglom, Mijo in Matajurjem pri državni meji.

Znana je že od prve svetovne vojne. V zadnjih tednih gre nje ime od ust do ust najbolj trpečih Slovencev na tej in oni strani železne zavese, ker je ob bloku dovoljeno srečanje svojcev. Kateri svetnik je izprosil tako zaželjeno, a nepričakovano milost? Že od prvega dne silijo stotine in stotine ljudi od obeh strani k odprtemu bloku. Tudi najbolj trdosrčni človek ne more prikriti solz, ko gleda prizore, ki se tam dogajajo. Iz nobenih ust ne pride beseda sovraštva, jezik izgovarja le besede ljubezni, ki pridejo naravnost iz srca.

Številni radovedneži, ki so prišli od daleč, da bi se osebno prepričali o novem pojavu, komaj zadržujejo solze, in ginjeni večkrat odstopijo revežem, posebno otrokom, prigrizek, ki so ga prinesli s seboj. Tudi straž- niki ene in druge strani so postali bolj domači.

Sovodnje pod Matajurjem

Pred par tedni je nadškofija poslala v Sovodnje novega vikarja, v osebi nekega italijanskega, oziroma furlanskega duhovnika, ki je pobegnil pred komunisti iz reške škofije. Že samo to, da je prišel iz Reke, je razdražilo živce nekaterim prenapetim šovinistom, ki so vplivali na domačine, da so nadarjenega duhovnega pastirja premrzlo sprejeli. Brez komentarja.

NOVICE

Dr. Sfiligoj — zaprt

V ponedeljek so orožniki aretirali dr. Sfiligoja ter ga odpeljali v goriške zapore. Kakor beremo v laških dnevnikih, gre za obsodbo iz leta 1941. Pričakovati je revizijo takratne sodbe izvršene od fašistov.

„Divji lovec" v Londonu

Na binkoštno nedeljo so slovenski izseljenci v Angliji uprizorili Finžgarjevega »Divjega lovca«. Predstave se je udeležilo nad 200 gledalcev, kar je zelo veliko z ozirom na razmetanost ljudi po vsej Angliji.

Propad ljubljanske pravne fakultete

Leta 1938. je pravna fakulteta na ljubljanski univerzi imela 675 slušateljev. Letos pa ima samo 50 rednih slušateljev. Iz tega se vidi, da juristi v sodobni Jugoslaviji nimajo bodočnosti, ker beže pred pravnim študijem.

Smrt msgr. Magheta

Te dni je umrl v svojem 76. letu msgr. Karel Maghet. Zadnja leta je stanoval v Krminu, kjer je tudi več let poučeval krščanski nauk na slovenski šoli. Našega jezika je bil popolnoma zmožen. V mladosti je bil kaplan v Biljani, pozneje pa mornariški kurat. Naj počiva v miru!

Vatikanski radio

oddaja v slovenskem jeziku vsak četrtek in vsako soboto ob 19. uri in sicer na kratkih valovih 31,25 19 metrov in na srednjih valovih 196 metrov. Na istih valovih in ob istem času poslušate lahko ob nedeljah in torkih prenos v hrvaškem jeziku, ostale dneve pa v ruskem jeziku.

Gradnja osnovne šole v Saležu

Oddelek za javne naprave pri Zavezniški vojaški upravi STO je sklenil pred kratkim s tržaškim stavbenim podjetjem Urbani & Pacor pogodbo za zidanje osnovne šole v Saležu (občina Zgonik) za 9,417.600 lir.

Gradnja stanovanj v Trstu

Zavezniška vojaška uprava je naklazala zadrugam »Cooperative Edificatrici fra i Dipendenti di Enti Pubblici e Aziende private«, znesek 930,000.000 lir za gradnjo približno 670 stanovanj.

Popravilo pomola „Bersaglieri"

Oddelek ja zavne naprave pri Zavezniški vojaški upravi je pred kratkim sklenil s tržaškim podjetjem Scarpa & Ci in Crebos Clemente pogodbo v znesku 5,085.213 lir za popravila in zaščitna dela na severno-vzhodnem delu pomola »Bersaglieri«.

Promocije

Na univerzi v Fribourgu v Švici je postal profesor političnih in socialnih ved Bonutti Karel, rodom iz Bukovice, iz znane Bonuttijeve družine.

V Rimu na Gregorijanski univerzi pa je postal profesor cerkvenega prava č. g. Slavko Bavdaž iz Solkana.

Obema novima profesorjema iskreno čestitamo.

Smrtna kosa v Ameriki

Prve dni julija je v Ameriki umrl Franc Vovk, vipavski rojak. V Ameriki se je nahajal že veliko let. Doma je zapustil ženo in tri otroke.

Dr. Fr. Jakliču je umrla mati

Pri Sv. Gregorju je umrla gospa Ana Jaklič, mati našega dobrega znanca dr. Jakliča. Stara je bila 82 let. Naj v miru počiva! Dr. Jakliču pa izražamo iskreno sožalje.

Joža Ogranjšek -- 70 letnik

Sedemdesetletnico praznuje letos g. Joža Ogranjšek, ki je eden izmed pionirjev dela za slovenske naseljence v Holandiji. P. Teotim se ga spominja, kako že od l. 1926. ko so ustanovili prvo društvo sv. Barbare, sodeluje v odborih. Pa ima tudi zmožnosti za to. V veliki dobrosrčnosti in požrtvovalnosti ni štel ur in ni ločil ljudi, katerim bo pomagal. Pridno je sodeloval tudi v verskih prireditvah, zlasti pri procesijah, mnogo se udejstvoval na odru. V zasebnem življenju je bil in ostal zgled vsem, ki ga poznajo.

P. Bazilij Valentin — novomašnik

Dne 9. julija je v Lemontu pri ameriški Marijii Pomagaj daroval novo sv. mašo p. Bazilij Valentin, ki ga vsi dobro poznamo kot pisatelja lanske Mohorjeve povesti »Tonček iz Potoka«. Novomašnika je posvetil škof Rožman, ki mu je tudi pridigal ob novi maši. Čestitamo!

Debata o prenosu goriške stolnice

Na namig goriškega nadškofijskega lista, se je razvnela po naših listih debata o umestnosti ali neumestnosti premestitve goriške stolnice v cerkev sv. Ignacija. Večina časnikarskih glasov je tej premestitvi do sedaj nasprotna iz tehničnih in finančnih razlogov.

ŠPORT

Nogometne tekme med goriškimi dijaki v Žabnicah in med tržaškimi dijaki v Ukvah

Tekma se je odigrala na športnem igrišču nogometa v Ukvah in se je končala z zmago Goričanov za 10:1.

Moštva so bila:

Goričani: Kacin, Kranjec, Sfiligoj; Ravnik I., Ravnik III., Bavcon, Korošec.

Tržačani: Valenčič, Žužela, Majcenj; Kerševan, Perač'č, Maršnik.

Gole so zabili: V prvem polčasu: 5' Sfiligoj (G); 7' Korošec (G) 9' Bavcon (G) 19' Bavcon (G), 21' Bavcon (G); 28' Sfiligoj (G).

V 2. polčasu: 12' Bavcon (G); 28' Sfiligoj (G); 15' Ravnik (G); 17' Kerševan (Trst); 27' Kranjec (G); 30' Korošec (G).

KOLESARSTVO

Vsled nekorektnega obnašanja francoske publike do italijanske ekipe, pri kolesarski dirki okrog Francije, se je italijansko moštvo z Bartalijem na čelu celotno predčasno umaknilo.

Samo mimogrede

v odgovor »Demokraciji«

V predzadnji številki »Demokracije« je uredništvo posvetilo daljši članek »tržaškemu dopisniku Katoliškega glasu«. Ker je v njem več neresničnih trditev, bomo mimogrede odgovorili nanj, sicer prav gotovo ne bi.

V pojasnilo: a) Umetno razločevanje med tržaškim dopisnikom in uredništvom »Kat. glasu« je trud brez potrebe. Jasno je, da se uredništvo je nenavadno, da ne omenjajo kake kulturne prireditve v tako imenovanih tržaških vesteh, ko vendar poročajo celo o tem, če se dva pijanca stepeta, ali če si je kdo zvil nogo.

Tudi glede obvestila ni zahteval nihče kake prednosti. Slov. prosveta je prosila slov. radijsko vodstvo, da bi med drugim objavilo v *četrtek* in v *soboto* obvestilo o koncertu koroških pevcev v Trstu. Torej dvakrat — kot objavijo Slov. prosvetni matici ali Košutovemu ljudskemu odru ali komur koli. Pa so objavili *samo v četrtek*. To pismo je gotovo videl tudi pisec omenjenega članka, če je pisal o tej zadevi. Več ljudi je spraševalo, zakaj ni bilo več objav v radiu, češ da bi Koroščem že lahko posvetili več pozornosti. Morali smo na ta številna vprašanja odgovoriti. V tej prošnji je menda samo enakost, ne pa prednost, g. urednik? Pa če tudi *bi* prosili še za kako objavo, to še ni kakšna posebna stvar, saj zavezniki, ki vzdržujejo postajo, vedno radi poskrbe, da so poslušalci o vsem čimprej in čimbolje informirani.

3) »Demokracija« je objavila vabilo na tabor. Pripravljani odbor je uredništvu za to brez dvoma hvaležen. Ni pa res, kar trdi članek, da je to naredilo uredništvo samo od sebe in da se prirediteljem ni zdelo vredno

FOTOGRAFIJE SLOV. TABORA

Na razpolago je več najrazličnejših fotografij s slovenskega tabora na Repentabru: fotografije pevskih zborov, različnih prizorov, množice itd. Vse te slike so na ogled v trgovini Fortunat v Trstu (pri sv. Antonu-Novem). Kdor bi želel fotografije naročiti, si jih lahko ogleda in naroči v trgovini.

strinja in odgovarja za vse, kar je v listu. Navadno je tako pri vsakem časopisu.

b) Potreba medsebojnega obveščanja in sodelovanja demokratskih Slovencev, obveščanja o kulturnih prireditvah se nam zdi več kot razumljiva. Seveda ni vsaka prireditev (n. pr. predavanje navadnega filma) že *kulturna* prireditev. Naše uredništvo do sedaj še ni dobilo kakega vabila s STO-ja na kulturno prireditev, razen od katoliških organizacij. Kljub temu pa smo o nekaterih poročali.

V odgovor pa: 1) Nikjer v poročilu o slovenskem taboru nihče ne pričakuje in ni nikdar pričakoval od »Demokracije«, da bi kakor koli hvalila ali poveličevala prireditev Slovenske prosvete. Zapisali smo samo to — kar je mnogo ljudi opazilo — da je z mnogo večjim navdušenjem prav »Demokracija« poročala o »kulturnem dnevu« na stadionu 1. maja kot pa o slovenskem taboru. Rekli smo, da je to značilno. Nič drugega.

2) Nihče ne zahteva od radia kak privilegij kot trdi omenjeni članek v D., ki zagovarja tiste, ki o obvestilih tam odločajo. Rekli smo samo, da prositi za to. V resnici je bilo namreč tako, da so prireditelji poslali daljši članek, ki je govoril o namenu in pomenu tabora. Celo sam g. urednik, dr. Jež se je opravičil prirediteljem, da ni objavil vsega članka. Deja! je, da ni imel prostora, zato pa da je objavil vsaj kratko obvestilo.

Ali ni le preveč netočnosti? Tako pisanje je pa res stvar okusa, o katerem govori omenjeni članek, če nič drugega.

Darovi za sklad L. Kemperleta

Namesto cvetja na grob bratu, daruje gdč. Micheluzzi Alojzija 500; N.N. 3000; N.N. 2000.— Lr.

Srčna hvala!

»SLOVENSKO ALOJZIJEVIŠČE«

Zlatomašnik č. g. Ivan Baloh, Brescia 1000 lir (zakasnelo).

Vsem našim dobrotnikom srčna hvala

Odgovorni urednik: *Stanko Stanič*
Tiska tiskarna Budin v Gorici

vračajoče se vojščake?

Ne, Tonneranout je pripravljal veliko vedeževanje. Visoko vzravnan je stal tam in dajal ukaze poklicanim vedežem. Vtikali so v tla dolge šibe z obema koncema in naredili ogrodje, ki je bilo ravno prav veliko, da so mogli ljudje v njem čepeti v krogu. Nato so položili na skrivljene šibe odeje in kože in pustili majhno luknjo za vhod. Iz ognja, ki je gorel v bližini, so izgrebli velike žareče kamne in jih nesli v sredo nizkega šotora. Nato so odložili obleko razen pasu in se postavili v vrsto. Tonneranout je vzel majhno posodo z vodo in zapovedal okoli stoječim globok molk. Nato so vsi zlezli v kočo. Najstarejši v vasi je zaprl majno odprtino z debelimi odejami. Vsi so napeto poslušali, kaj bodo možem razodeli duhovi o Huangovi usodi.

Gosti oblaki so medtem pokrili nebo; sveti bliski, ki jim je sledilo neprestano grmenje, so neprijazno razsvetljevali veliko vas; posamezne debele dežne kaplje so težko padale na tla.

Iz koče so doneli zamolkli glasovi in se mešali z grmenjem nevihte. »Mati zemlja, daj nam koruze,« so prosili vedeži; »zelišča gozdov, okrijte nam svoje moči; sonce, utrdi našo roko in daj moči našim sekiram; luna in zvezde, dan in noč, učite nas svojih skrivnosti.«

Vedeži so se še bolj stisnili in poškropili obraze z vodo, ki jo je Tonneranout prinesel v šotor. Vročina je strašno narastla. Kmalu je drl znoj v potokih po telesih. Možje so — napol iz sebe — divje kričali. Eni so oponašali bivolje glasove, drugi volčje tuljenje. Množica pa je zunaj spoštljivo poslušala. »Duhovi govore,« so šepetali, »dobri duhovi so prišli v šotor. Huango bo živel; še mnogo bivolov in volkov bo ubil.«

»Tonneranout še molči,« je pripomnil nekdo, »njegova beseda bo odločila.«

Dež je šumé padal, tiho in potrpežljivo. Kadar je zaškripalo tenko ogrodje vsled nenadnih sunkov znoječih se mož, kot da bi se hotelo podreti, so vrste zašepetale.

Naenkrat se je razlegel Tonneranoutov glas: »O življenju pojemo.«

»Zdravje oznanjam, brat Huango.«

»Zdravje oznanjamo, brat Huango!«

»Vstani, vzemi ostro bojno sekiro!«

»In pojočo puščico!«

»Zapoj nam bojno pesem!«

»In zapleši mogočen bojni ples!«

Nato zopet molk. Oblaki so se razpodili. V daljavi je bobnel grom. Zvezda za zvezdo se je iskré se pokazala na obzorju.

11. PREKO OGRAJ

Medtem ko je bila vsa vas zbrana okoli vedežev, se je Timanko previdno splazil k ograji. Napeto je poslušal, če ne doni preko vasi istočasno z grmenjem tudi jastrebov krik. Nato je pritisnil svoje uho k kolom, da bi ujel vsak najmanjši šum v bližini. Če ne pojdejo mimo stražniki s svojimi psi, potem se bo sestanek s Chionato posrečil.

Huronec je rahlo dvignil gnil kol in se zmuznil skozi odprtino. Nato je izustil tih jastrebov krik. Komaj je ostri glas izzvenel, že se je oglasil od zunaj odgovor. Timanko je hitel v smeri, odkoder je prišel krik. Klic je v drugič hrapavo zazvenel; prišel je iz najbližje okolice.

Sedaj sta si stala nasproti oče in sin; ločila ju je samo zunanja ograja.

»Timanko!«

»Chionata!«

»Če so Timankovi udje gibčni, naj pride k svojemu očetu.« Mladenič je splezal na najbližji kol in skočil čez.

»Moj sin!«

»Moj oče!«

Objela sta se.

»Sedaj proč, Timanko! Gromovnik Fernan čaka s svojimi strelci ob reki Mohawku; tu v bližini pa stoji na straži naš prijatelj Hitri jelen s svojimi Algonkinci.«

»Timankovo srce hrepeni po svobodi, toda brez očeta molitve ne more bežati.«

»Ondessonkova rešitev je moja stvar. Hiti po pobočju navzdol.«

»Črna suknja je v glavarjevi kočí; Chionata ga ne more najti.«

»Manitu, potem sta izgubljena.«

»Ne, ne, Timanko privede Ondessonka gotovo do ograje.«

Chionata ni silil dalje; poznal je svojega sina. »Timanko je vreden svojega očeta,« je rekel ponosno; »storil, kar ti veleva srce.«

Rešilni načrt je bil hitro določen. Timanko naj se vrne in pripelje misijonarja. En Algonkinec naj opomni Fernana in njegove ljudi, naj dobro stražijo reko in naj preprečijo Irokezom prehod, dokler se beg ne posreči. Chionata pa bo z ostalimi Algonkinci pričakoval ubežnike na istem mestu.

Vse to se je moralo izvršiti kar najbolj naglo. Irokeški vojščaki so taborili ne daleč od reke in pripravljali vkorakanje v Andagaron za drugi dan. Če bo pa umrl Huango ponoči, bodo zagoreli veliki snopi, ki plamtijo ob smrti vsakega glavarja in pozvali Irokeze k takojšnjemu odhodu. S tem bo pa izginilo poslednje upanje na rešitev in oba ujetnika bosta gotovo morala slediti glavarju v smrt.

(Nadaljevanje)